

ศึกษาการใช้วัสดุคลุมแปลงในการผลิตมันฝรั่ง
Studies using mulch materials in the production of potatoes

สนอง จรินทร์^{1/} วิวัฒน์ ภาณุอำไพ^{2/} มานพ หาญเทวี^{2/}

ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ สถาบันวิจัยพืชสวน

บทคัดย่อ

การศึกษาการใช้วัสดุคลุมแปลงในการผลิตมันฝรั่งได้ทำการทดลองภายในศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเชียงใหม่ ในปี 2555-2556 วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 4 ซ้ำ 5 กรรมวิธี ได้แก่ ปลุกโดยไม่มีการคลุมแปลง, ปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติก, ปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา, ปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว และปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด เตรียมพื้นที่ปลุกโดยการไถพรวนในกรรมวิธีที่ 1 ขึ้นแปลงขนาด 3 x 4 เมตร ระยะปลุก 20 x 60 เซนติเมตร นำหัวพันธุ์มันฝรั่งไปปลุกตามแผนการทดลอง โดยกรรมวิธีที่ 1 มีการพ่นสารควบคุมวัชพืช ส่วนกรรมวิธีอื่นไม่มีการพ่นสารควบคุมวัชพืช พ่นสารป้องกันกำจัดโรคแมลงตามความจำเป็น และทำการคลุมแปลงด้วยวัสดุตามวิธีการทดลองให้หนา 20 เซนติเมตร เก็บเกี่ยวเมื่อต้นมันฝรั่งมีอายุได้ 90-110 วัน และทำการบันทึกการเจริญเติบโต ที่ 30 และ 60 วัน หลังปลุก รวมถึงสำรวจสุขภาพของพืช และชนิดของโรค

จากการวิจัยในปี 2555/2556 พบว่า การเจริญเติบโตของต้นมันฝรั่งในปี 2555 เจริญเติบโตได้ดีในกรรมวิธีการปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว ปี 2556 เจริญเติบโตได้ดีในกรรมวิธีการปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด ส่วนข้อมูลผลผลิตมันฝรั่ง พบว่า ปี 2555/2556 ไม่มีความแตกต่างกัน โดยการปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว ให้ผลผลิตมันฝรั่งเฉลี่ยดีกว่าการปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยวิธีอื่น ด้านเปอร์เซ็นต์

คำหลัก: มันฝรั่ง, การปรับปรุงพันธุ์, การทดสอบพันธุ์, โรคใบไหม้, ความต้านทานโรค

รหัสโครงการวิจัยที่

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย เลขที่ 72 หมู่ 1 ต.รอบเวียง อ.เมือง จ.เชียงราย 57000

โทรศัพท์ (053) 170100, 170102 **โทรสาร** (053) 170103 **E-mail:** chorti@doa.in.th

^{2/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเชียงใหม่ (ฝาง) ตำบลฝาง 15 ต.โป่งน้ำร้อน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ 50110

โทรศัพท์ (053) 451441-42 **โทรสาร** (053) 451443

^{3/} ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ ตำบลฝาง 54 อ.หางดง จ.เชียงใหม่ 50230 **โทรศัพท์** (053) 114133-36, 114070-71

โทรสาร (053) 053-114072 **E-mail:** cmrarc@yahoo.com

วัชพืช พบว่า ปี 2555 การปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว มีเปอร์เซ็นต์วัชพืชที่น้อยที่สุด ปี 2556 การปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา มีเปอร์เซ็นต์วัชพืชที่น้อยที่สุด ซึ่งจากการวิจัยทั้ง 2 ปี พบว่าเมื่อทำการปลุกมันฝรั่ง หากมีการคลุมแปลงด้วยวัสดุที่เหมาะสม ก็จะช่วยเพิ่มการเจริญเติบโต และผลผลิตมันฝรั่งได้ รวมถึงช่วยในการลดต้นทุนการปลุกมันฝรั่งได้อีกทางหนึ่งด้วย

คำนำ

มันฝรั่ง (*Solanum tuberosum* L.) เป็นพืชอุตสาหกรรมพืชหนึ่งที่สามารถทำรายได้สูงให้แก่เกษตรกรในเขตภาคเหนือ คือ มีรายได้ต่อไร่เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 6,000-8,000 บาท (เกรียงไกร, 2544) แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งประเทศ ปัจจุบันพื้นที่ปลูกได้ขยายไปยังจังหวัดอื่นๆ เช่น จังหวัดตาก เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง และบางพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จังหวัดหนองคาย สกลนคร และเลย

เนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมแปรรูปมันฝรั่งในประเทศโดยเฉพาะมันฝรั่งทอดกรอบ (potato chip) ซึ่งนอกจากผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศและบางส่วนยังส่งออกจำหน่ายต่างประเทศด้วย จึงทำให้ความต้องการวัตถุดิบเพื่อป้อนโรงงานมีปริมาณสูงถึง 10,300 ตัน/เดือน ซึ่งปริมาณผลผลิตในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายนของปี มีปริมาณค่อนข้างจะเพียงพอต่อความต้องการของโรงงาน โดยในปี 2543 ปริมาณผลผลิตในช่วงครึ่งปีแรก (มกราคม-มิถุนายน) มีปริมาณ 9,823 ตัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 95.37 ของปริมาณความต้องการของโรงงานแต่ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยช่วงครึ่งปีหลัง (กรกฎาคม-ธันวาคม) ขาดแคลนอย่างมาก โดยผลิตได้เฉลี่ย 1,786 ตัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 17.34 ของความต้องการของโรงงานเท่านั้น ซึ่งทำให้กำลังการผลิตของโรงงานต้องว่างเปล่าถึงร้อยละ 82.66 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544) เหตุนี้จึงทำให้บริษัทผู้ประกอบการได้ขอนำเข้ามันฝรั่งสดจากต่างประเทศ เพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับการแปรรูป ในช่วงขาดแคลนต่อคณะกรรมการการจัดการการผลิตและการตลาดกระเทียม หอมแดง หอมหัวใหญ่ และมันฝรั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยขอนำเข้าในช่วงปี พ.ศ. 2542-2545 ปริมาณ 22,000-30,000 ตัน เป็นมูลค่าประมาณ 290-370 ล้านบาท ซึ่งอนุกรรมการได้ให้ความเห็นชอบให้นำเข้าได้โดยพิจารณาเป็นรายปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2545 ให้นำเข้าได้จำนวน 22,100 ตัน

การขาดแคลนผลผลิตมันฝรั่งในช่วงดังกล่าวเป็นผลผลิตที่ได้จากการปลูกในช่วงฤดูฝน ซึ่งเกษตรกรจะปลูกประมาณเดือนพฤษภาคมหรือเดือนมิถุนายน และเก็บเกี่ยวในเดือนสิงหาคมหรือเดือนกันยายน โดยปลูกบนพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล 800 เมตรขึ้นไป เนื่องจากพื้นที่ในระดับนี้ในช่วงฤดูฝนมีอากาศหนาวเย็น เหมาะสมกับการปลูกมันฝรั่ง เช่น ในพื้นที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พื้นที่บนภูเขาอำเภอเชียงดาว อำเภอฝางในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ปัญหาที่ทำให้การปลูกไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากสภาพแวดล้อมในฤดูฝนเหมาะสมกับการเกิดโรคใบไหม้ สาเหตุจากเชื้อรา *Phytophthora infestans* มีการแพร่ระบาดมากตั้งแต่ระยะเจริญเติบโต ระยะลงหัวจนถึงก่อนการเก็บเกี่ยว ทำให้ผลผลิตต่ำหรือเมื่อมีการระบาดมากต้นจะตายก่อนการลงหัวและไม่ให้ผลผลิตเลย พันธุ์มันฝรั่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการปลูกมันฝรั่งในเขตร้อน เช่น ประเทศไทย พันธุ์ Atlantic ที่ใช้ปลูกเพื่อส่งเข้าโรงงานอุตสาหกรรม ในปัจจุบันพบว่าพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคใบไหม้ (สุรชาติ และคณะ, 2540) เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การผลิตไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การใช้พันธุ์ที่มีคุณสมบัติในการแปรรูปดี (processing quality) มีความทนทานต่อโรคโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนร่วมกับการบริหารป้องกันกำจัดโรคพืชที่ดี จะเป็นแนวทางปฏิบัติในการผลิตมันฝรั่งในฤดูฝนให้ประสบผลสำเร็จได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ได้พันธุ์มันฝรั่งที่เหมาะสม พร้อมเทคโนโลยีการผลิตที่สามารถเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

- วัสดุการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15, 46-0-0, 13-13-21 พลาสติกคลุมแปลง หล้าคา ฟางข้าว เปลือกและขังข้างโพด สารควบคุมวัชพืช สารป้องกันกำจัดโรคแมลง จอบ เสียม

2. วัสดุก่อสร้าง ได้แก่ เหล็กฉากทำป้าย สี
3. วัสดุสำนักงาน ได้แก่ กระดาษ ปากกาเมจิก ปากกา ดินสอ
4. วัสดุคอมพิวเตอร์ ได้แก่ หมึกพิมพ์ กระดาษปรี้นส์รูป
5. วัสดุโฆษณา เผยแพร่ ได้แก่ กล้องถ่ายรูปดิจิตอล

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 4 ซ้ำ 5 กรรมวิธี ดังต่อไปนี้

- กรรมวิธีที่ 1 ปลุกโดยไม่มีการคลุมแปลง
- กรรมวิธีที่ 2 ปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติก
- กรรมวิธีที่ 3 ปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา
- กรรมวิธีที่ 4 ปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว
- กรรมวิธีที่ 5 ปลุกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด

เตรียมพื้นที่ปลุกโดยการไถพรวนเฉพาะกรรมวิธีที่ 1 ขึ้นแปลงขนาด 3 x 4 เมตร ระยะปลุก 20 x 60 เซนติเมตร นำหัวพันธุ์มันฝรั่งไปปลุกตามแผนการทดลอง โดย ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยยูเรีย สูตร 46-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยคอก อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ รองกันหลุมก่อนปลุก พนสารควบคุมวัชพืช ในกรรมวิธีที่ 1 ส่วนกรรมวิธีอื่นไม่มีการพนสารควบคุมวัชพืช พนสารป้องกันกำจัดโรคแมลงตามความจำเป็น กรรมวิธีที่ 2- 5 ไม่มีการพนสารควบคุมวัชพืช และทำการคลุมแปลงด้วยวัสดุตามวิธีการทดลองให้หนา 20 เซนติเมตร เก็บเกี่ยวเมื่อต้นมันฝรั่งมีอายุได้ 90-110 วัน

การบันทึกข้อมูล

1. ศึกษาการเจริญเติบโต ได้แก่ ความสูงของลำต้น (เซนติเมตร), จำนวนหัวต่อหลุม (หัวต่อหลุม), น้ำหนักหัวต่อหลุม (กิโลกรัมต่อหลุม), น้ำหนักต่อพื้นที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัมต่อพื้นที่), ขนาดหัวต่อพื้นที่ แบ่งเป็น 2 ขนาด คือ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า 45 มิลลิเมตร (มิลลิเมตรต่อพื้นที่), ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า 45 มิลลิเมตร (มิลลิเมตรต่อพื้นที่)

2. สํารวจสุขภาพของพืช และชนิดของโรค ได้แก่ เพอร์เซ็นต์การเป็นโรค (เปอร์เซ็นต์), เพอร์เซ็นต์แป้งในหัว (เปอร์เซ็นต์), เพอร์เซ็นต์หัวมันฝรั่งที่มีสีเขียว (เปอร์เซ็นต์), เพอร์เซ็นต์วัชพืชในแปลง (เปอร์เซ็นต์), อุณหภูมิใต้ดินที่ระดับความลึก 10 เซนติเมตร เวลา 10.00 น. หลังให้น้ำ 1 และ 7 วัน (องศาเซลเซียส) และต้นทุนการผลิต (บาท)

เวลาและสถานที่

เริ่มต้น ตุลาคม 2555 สิ้นสุด กันยายน 2556

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง)
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเชียงใหม่

ผลการทดลองและวิจารณ์

1. ผลการทดลอง ปี 2555

ผลการทดลองพบว่า ต้นมันฝรั่งอายุ 30 วัน มีความสูงเฉลี่ยเท่ากับ 20.03-30.20 ซม. โดยกรรมวิธีปลูก โดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ต้นมันฝรั่งที่อายุ 60 วัน มีความสูงเฉลี่ยเท่ากับ 27.20-37.33 ซม. โดยกรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ตารางที่ 1) จำนวนหัวต่อหลุม มีค่าเฉลี่ยที่ 4.18-8.48 หัว กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวมีจำนวนหัวมากที่สุด และปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงมีจำนวนหัวน้อยที่สุด น้ำหนักหัวต่อหลุม มีค่าเฉลี่ยที่ 117.30-285.85 กรัม กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวมีน้ำหนักหัวมากที่สุด และปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงมีน้ำหนักหัวน้อยที่สุด น้ำหนักต่อพื้นที่ปลูก 12 ตร.ม. พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.90-6.65 กิโลกรัม กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวมีน้ำหนักต่อพื้นที่ 12 ตร.ม. มากที่สุด และกรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติกมีน้ำหนักต่อพื้นที่ 12 ตร.ม. น้อยที่สุด ขนาดหัวต่อพื้นที่ 12 ตร.ม. โดยหัวขนาดใหญ่ (มากกว่า 45กรัมต่อหัว) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00-20.75 หัว กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวมีหัวขนาดใหญ่มากที่สุด และกรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติกมีหัวขนาดใหญ่ น้อยที่สุด และหัวขนาดเล็ก (น้อยกว่า 45กรัมต่อหัว) มีค่าเฉลี่ย 85.50-170.00 หัว กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคามีหัวขนาดเล็กมากที่สุด และกรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติกมีหัวขนาดเล็กน้อยที่สุด (ตารางที่ 2) เปอร์เซ็นต์การเกิดโรค มีค่าเฉลี่ยที่ 1.88-33.13 เปอร์เซ็นต์ กรรมวิธีการปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงและปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวมีเปอร์เซ็นต์การเกิดโรคน้อยที่สุด ส่วนการปลูกด้วยการคลุมแปลงด้วยพลาสติกมีเปอร์เซ็นต์การเกิดโรคมากที่สุด เปอร์เซ็นต์หัวเขียวของมันฝรั่ง พบว่า มีค่าเฉลี่ย 0.59-18.78 เปอร์เซ็นต์ กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวให้เปอร์เซ็นต์หัวเขียวน้อยที่สุด ปลูกด้วยการคลุมแปลงด้วยพลาสติกมีเปอร์เซ็นต์หัวเขียวมากที่สุด เปอร์เซ็นต์วัชพืชที่ขึ้นในแปลง มีค่าเฉลี่ย 0.59-18.78 เปอร์เซ็นต์ โดยพบว่ากรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวมีเปอร์เซ็นต์วัชพืชน้อยที่สุด และปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติกมีเปอร์เซ็นต์วัชพืชมากที่สุด เปอร์เซ็นต์แป้ง มีค่าเฉลี่ยที่ 18.00-19.00 เปอร์เซ็นต์ โดยปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงมีเปอร์เซ็นต์แป้งน้อยที่สุด และปลูกโดยปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติกให้เปอร์เซ็นต์แป้งมากที่สุด ส่วนอุณหภูมิใต้ดิน พบว่า มีค่าเฉลี่ยที่ 17.79-22.61 องศาเซลเซียส (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลความสูงมันฝรั่งอายุ 30 และ 60 วัน หลังปลูก

กรรมวิธี	การเจริญเติบโต	
	ความสูง 30 วัน (ซม.)	ความสูง 60 วัน (ซม.)
ปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง	20.03 ^b	27.20 ^b
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติก	23.03 ^b	30.23 ^b
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา	28.30 ^a	35.38 ^a
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว	30.20 ^a	37.33 ^a
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและ ซังข้าวโพด	27.60 ^a	34.93 ^a
CV (%)	10.93	8.52

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลผลผลิตมันฝรั่ง

กรรมวิธี	ผลผลิต				
	จำนวนหัวต่อหลุม (หัว)	น้ำหนักหัวต่อหลุม (กรัม)	น้ำหนักต่อพื้นที่ 12 ตร.ม. (กิโลกรัม)	ขนาดหัวต่อพื้นที่ 12 ตร.ม.	
				>45 กรัม (หัว)	<45 กรัม (หัว)
ปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง	4.18 ^c	117.30 ^b	2.80 ^b	4.75 ^{bc}	117.50
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติก	5.85 ^b	121.60 ^b	1.90 ^b	3.00 ^c	85.50
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วย หญ้าคา	7.48 ^a	230.80 ^a	6.15 ^a	12.75 ^{ab}	170.00
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วย ฟางข้าว	8.48 ^a	285.85 ^a	6.65 ^a	20.75 ^a	165.50
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด	6.65 ^b	222.28 ^a	5.83 ^a	16.00 ^a	132.50
CV (%)	16.80	23.45	15.64	46.80	42.31

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเปอร์เซ็นต์การเกิดโรค เปอร์เซ็นต์หัวเขียว เปอร์เซ็นต์วัชพืช เปอร์เซ็นต์แป้ง และอุณหภูมิใต้ดิน

กรรมวิธี	เปอร์เซ็นต์การเกิดโรค	เปอร์เซ็นต์หัวเขียว	เปอร์เซ็นต์วัชพืช	เปอร์เซ็นต์แป้ง	อุณหภูมิใต้ดิน
	(%)	(%)	(%)	(%)	°C
ปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง	1.88 ^b	3.13 ^{bc}	3.13 ^b	18.00	22.61 ^a
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติก	33.13 ^a	18.78 ^a	18.78 ^a	19.00	22.58 ^a
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา	2.50 ^b	10.51 ^b	10.51 ^b	18.25	18.93 ^b
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว	1.88 ^b	0.59 ^c	0.59 ^b	18.75	17.79 ^b
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด	3.13 ^b	1.95 ^c	1.95 ^b	18.25	18.71 ^b
CV (%)	109.33	74.78	47.31	4.56	5.50

2. ผลการทดลอง ปี 2556

ผลการทดลองพบว่า ต้นมันฝรั่งอายุ 30 วัน มีความสูงเฉลี่ยเท่ากับ 16.17-23.72 ซม. โดยกรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ต้นมันฝรั่งที่อายุ 60 วัน มีความสูงเฉลี่ยเท่ากับ 26.27-40.67 ซม. โดยกรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ตารางที่ 4) จำนวนหัวต่อหลุม มีค่าเฉลี่ยที่ 6.52-8.45 หัว กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าวมีจำนวนหัวมากที่สุด และปลูกโดยคลุมแปลงด้วยพลาสติกมีจำนวนหัวน้อยที่สุด น้ำหนักหัวต่อหลุม มีค่าเฉลี่ยที่ 159-266.05 กรัม กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด มีน้ำหนักหัวมากที่สุด และปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงมีน้ำหนักหัวน้อยที่สุด น้ำหนักต่อพื้นที่ปลูก 12 ตร.ม. พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.80-4.97 กิโลกรัม กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วย

เปลือกและซังข้าวโพด มีน้ำหนักต่อพื้นที่ 12 ตร.ม. มากที่สุด และกรรมวิธีปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง มีน้ำหนักต่อพื้นที่ 12 ตร.ม. น้อยที่สุด เปอร์เซ็นต์วัชพืชที่ขึ้นในแปลง มีค่าเฉลี่ย 2.50-9.37 เปอร์เซ็นต์ โดยพบว่ากรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา มีเปอร์เซ็นต์วัชพืชน้อยที่สุด และปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง มีเปอร์เซ็นต์วัชพืชมากที่สุด เปอร์เซ็นต์แ่ง มีค่าเฉลี่ยที่ 16.90-17.35 เปอร์เซ็นต์ โดยปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา มีเปอร์เซ็นต์แ่งน้อยที่สุด และปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง ให้เปอร์เซ็นต์แ่งมากที่สุด (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลความสูงมันฝรั่งอายุ 30 และ 60 วัน หลังปลูก

กรรมวิธี	การเจริญเติบโต	
	ความสูง 30 วัน (ซม.)	ความสูง 60 วัน (ซม.)
ปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง	16.17 ^b	26.27 ^d
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติก	17.15 ^b	31.80 ^c
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา	23.10 ^a	37.50 ^{ab}
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว	22.30 ^a	36.20 ^b
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด	23.72 ^a	40.67 ^a
CV (%)	8.46	7.78

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลผลผลิตมันฝรั่ง เปอร์เซ็นต์วัชพืช และเปอร์เซ็นต์แ่ง

กรรมวิธี	ผลผลิต			เปอร์เซ็นต์วัชพืช (%)	เปอร์เซ็นต์แ่ง (%)
	จำนวนหัวต่อหลุม (หัว)	น้ำหนักหัวต่อหลุม (กรัม)	น้ำหนักต่อพื้นที่ 12 ตร.ม. (กิโลกรัม)		
ปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง	7.30 ^a	159.00 ^{bc}	2.80 ^b	9.37 ^a	17.35 ^a
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติก	6.52 ^a	137.78 ^c	2.55 ^b	3.12 ^b	17.22 ^{ab}
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วย หญ้าคา	8.17 ^a	222.98 ^{ab}	4.92 ^a	2.50 ^b	16.90 ^b
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วย ฟางข้าว	8.45 ^a	249.50 ^a	4.32 ^a	3.12 ^b	17.22 ^{ab}
ปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด	7.87 ^a	266.05 ^a	4.97 ^a	3.12 ^b	17.07 ^{ab}
CV (%)	17.39	23.58	20.94	93.01	1.53

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในปี 2555/2556 พบว่า การเจริญเติบโตของต้นมันฝรั่งในปี 2555 เจริญเติบโตได้ดีในกรรมวิธีการปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว ปี 2556 เจริญเติบโตได้ดีในกรรมวิธีการปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด ส่วนข้อมูลผลผลิตมันฝรั่ง พบว่า ปี 2555/2556 ไม่มีความแตกต่างกัน โดยการปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว ให้ผลผลิตมันฝรั่งเฉลี่ยดีกว่าการปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยวิธีอื่น ด้านเปอร์เซ็นต์วัชพืช พบว่า ปี 2555 การปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว มีเปอร์เซ็นต์วัชพืชน้อยที่สุด ปี 2556 การปลูกโดย

การคลุมแปลงด้วยหญ้าคา มีเปอร์เซ็นต์วัชพืชน้อยที่สุด ซึ่งจากการวิจัยทั้ง 2 ปี พบว่าเมื่อทำการปลูกมันฝรั่ง หากมีการคลุมแปลงด้วยวัสดุที่เหมาะสม ก็จะช่วยเพิ่มการเจริญเติบโต และผลผลิตมันฝรั่งได้ รวมถึงช่วยในการลดต้นทุนการปลูกมันฝรั่งได้อีกทางหนึ่งด้วย

การนำผลงานไปใช้ประโยชน์

ได้ชนิดของวัสดุคลุมแปลงที่เหมาะสมสำหรับการปลูกมันฝรั่ง แก่เกษตรกร และผู้ที่สนใจ รวมถึงช่วยในการลดต้นทุนการผลิตมันฝรั่ง จากการกำจัดวัชพืช และโรคแมลงต่างๆ จากการปลูก

คำขอบคุณ

งานวิจัยศึกษาการใช้วัสดุคลุมแปลงในการผลิตมันฝรั่ง สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของ อ.วิวัฒน์ ภาณุอำไพ ศวพ. ฝาง และ อ.มานพ หาญเทวี ศกล.ชม ที่ให้คำปรึกษาด้านต่างๆ รวมทั้งทีมงานวิจัย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ศกล.ชม ที่ช่วยปฏิบัติงานวิจัยดังกล่าวจนสำเร็จลงได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

สุรชาติ คูอาริยะกุล, วิวัฒน์ ภาณุอำไพ และบุญแถม ถาคำฟู, 2540. ศึกษาปฏิบัติการของมันฝรั่งบางพันธุ์ต่อโรคใบไหม้. รายงานผลงานวิจัยประจำปี 2540 ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่รายสถาบันวิจัยพืชสวนสุรชาติ คูอาริยะกุล, 2552. ศึกษาปฏิบัติการของสายต้นมันฝรั่งพันธุ์ Atlantic ที่คัดเลือกต่อโรคใบไหม้. รายงานความก้าวหน้ารอบ 9 เดือน กรมวิชาการเกษตร

ภาพผนวก

รูปที่ 1 แปลงทดลองปลูกมันฝรั่ง

รูปที่ 2 กรรมวิธีปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง

รูปที่ 3 กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติก

รูปที่ 4 กรรมวิธีปลูกโดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา

รูปที่ 5 กรรมวิธีปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงด้วยฟาง

รูปที่ 6 กรรมวิธีปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลงด้วยเปลือกและซังข้าวโพด

รูปที่ 7 ต้นมันฝรั่งอายุ 30 วันหลังปลูก

รูปที่ 8 การเจริญเติบโตต้นมันฝรั่งกรรมวิธีปลูกโดยไม่มีการคลุมแปลง

รูปที่ 9 การเจริญเติบโตต้นมันฝรั่งกรรมวิธีปลูก
โดยการคลุมแปลงด้วยพลาสติก

รูปที่ 10 การเจริญเติบโตต้นมันฝรั่งกรรมวิธีปลูก
โดยการคลุมแปลงด้วยหญ้าคา

รูปที่ 11 การเจริญเติบโตต้นมันฝรั่งกรรมวิธีปลูก
โดยการคลุมแปลงด้วยฟางข้าว

รูปที่ 12 การเจริญเติบโตต้นมันฝรั่งกรรมวิธีปลูก
โดยการคลุมแปลงด้วยเปลือกและ
ซังข้าวโพด

รูปที่ 13 วิธีการเก็บเกี่ยวมันฝรั่งภายในแปลงปลูก

รูปที่ 14 ชั่งน้ำหนักมันฝรั่ง

รูปที่ 15 มันฝรั่งที่เก็บเกี่ยวแล้วภายในแปลงปลูก